

Samtals- och dokumentationsunderlag B

Litteracitet spår B

1

Steg 2

3

Elever som läser och skriver

Elevers namn.

Samtals- och dokumentationsunderlag B

Använd detta underlag för elever som läser och skriver om Uppgifter B finns översatt till ett språk eleven kan.

Information till dig som kartlägger

Samtals- och dokumentationsunderlag B används för elever som i Steg 1 uppgett att de kan läsa och skriva.

Använd underlaget tillsammans med *Uppgifter B – Textpaket* och *Bedömningsunderlag till Uppgifter B*.

Här följer instruktioner för hur du genomför uppgifterna samt frågor om elevens litteracitetserfarenheter. Du ställer frågorna när eleven är klar med den första uppgiften i textpaketet som du har valt. Frågorna utgår från den text eleven har läst. Därefter fortsätter du med övriga uppgifter. Dokumentera elevens litteracitetserfarenheter här i underlaget och elevens resultat på uppgifterna i bedömningsunderlaget för respektive uppgift. Tänk på att skriva tillräckligt utförligt så att dokumentationen kan användas av andra. Stryk över frågor som du inte använder i kartläggningen.

Förberedelser

- Läs samtals- och dokumentationsunderlaget och kartläggningsprofilen för Steg 1 och notera särskilt om eleven läser och skriver på flera språk och om eleven är van vid digitala redskap.
- Välj textpaket som passar eleven.
- Skriv ut textpaketet (texter och elevens svarsblad) *enkelsidigt i färg*.
- Skriv ut bedömningsunderlagen för textpaketet du har valt.
- Ta fram bildmaterialet (utskrivet enkelsidigt i färg eller visa digitalt) och andra trycksaker och digitala texter på elevens språk om du har. Det kan underlätta för eleven och tolken om du använder pappersutskrifter snarare än att visa bildmaterialet digitalt.
- Ta fram penna och sudd till eleven.

Information till eleven

- Berätta att ni kommer att samtala om elevens erfarenheter av läsande och skrivande och att eleven kommer att få göra några uppgifter.
- Förklara att skolan är intresserad av att veta vad eleven har läst och skrivit tidigare och hur eleven läser för att kunna ge rätt stöd i undervisningen.
- Berätta att eleven alltid kan fråga om något är oklart.
- Berätta att det är frivilligt att svara på frågorna och att göra uppgifterna och att eleven när som helst kan säga till om hon eller han inte vill fortsätta.
- Förklara tolkens roll.

Kartläggning Steg 2 Litteracitet

Elevens namn:

Födelsedatum:

Datum och lärare:

Elevens starkaste språk:

Kartläggningsspråk:

Genomförande

Kartläggningen börjar med att eleven gör en uppgift. Därefter ställer du frågor om elevens litteracitetserfarenheter.

Uppgift 1	Text:	Textpaket:
• Ge eleven och tolken den första uppgiften (texten och elevens svarsblad på separata papper) i det textpaket du har valt och ta fram lärarunderlaget för uppgiften. • Berätta att eleven kommer att få läsa texten och svara på några frågor om texten. Berätta att eleven kommer att få titta i texten när hon eller han svarar på frågorna. • Be eleven först läsa några meningar högt. Därefter får eleven välja att fortsätta läsa högt eller att läsa tyst. • Be eleven svara på de skriftliga kryssfrågorna. Förtydliga de skriftliga instruktionerna på elevens svarsblad vid behov. • Ställ (i förekommande fall) de muntliga läsförståelsefrågorna om texten som finns i bedömningsunderlaget. (Frågorna finns även på elevens svarsblad som ett stöd för eleven och tolken.) Det är viktigt att du ställer följdfrågor så att eleven får tillfälle att utveckla sina resonemang och motivera sina svar. • Anteckna elevens svar och skriv kommentarer om elevens läsning i bedömningsunderlaget, t.ex. hur eleven tar sig an uppgiften, hur eleven läser och om eleven behöver stöttning.		

- Ställ frågorna om elevens litteracitetserfarenheter utifrån den första uppgiften.
- Låt texten som eleven har läst ligga framme och ställ frågorna med utgångspunkt i texten.
- Använd bilderna och egna exempel på trycksaker m.m. om du har det som extra stöd för frågorna.
- Anpassa frågorna efter elevens ålder och skolbakgrund.
- Anteckna elevens svar och skriv kommentarer direkt här i samtals- och dokumentationsunderlaget.
- Uppställningarna med kryssrutor är endast avsedda som ett stöd för dina anteckningar. Det är inte nödvändigt att fråga om allt.

Elevens litteracitetserfarenheter

1. Läsvana och erfarenhet av olika texttyper

Syfte: Att utforska vad eleven har läst i olika sammanhang i eller utanför skolan och hur van eleven är vid att läsa. Svaren kan visa elevens beredskap för att möta olika texttyper i skolan.

- Nu har du läst en berättelse/en faktatext som beskriver/förklarar... (anpassa till texten eleven har läst). Har du läst sådana texter tidigare?
- Vad har du läst för andra slags texter i skolan eller någon annanstans, t.ex. hemma? (T.ex. olika läroböcker, andra slags böcker, berättelser (sagor och romaner), dikter, tidningar, annat?)

Exempel på stödfrågor:

- Brukar du läsa några andra typer av böcker?
- Vad brukar du läsa om?
- Brukar du läsa någon tidning? Vad i tidningen brukar du läsa?
- Läser du något när du inte är i skolan?
- Är det något du tycker särskilt mycket om att läsa?
- Brukar du läsa, titta i eller använda något av det som du ser på bilderna hemma eller i skolan eller någon annanstans?

☐ **Böcker (läromedel)**

Kommentar:

☐ **Böcker (andra typer av beskrivande, förklarande texter m.m.)**

Kommentar:

☐ **Böcker (skönlitteratur)**

Kommentar:

☐ **Tidningar**

Kommentar:

☐ **Skrift på tavlan**

Kommentar:

☐ **Annat**

Kommentar:

-
- Ställ följande frågor om eleven har använt digitala redskap (se svar i Steg 1):
-

- Brukar du läsa något på dator, surfplatta eller mobiltelefon?
- Kan du berätta lite om vad du brukar läsa?

Digitalt läsande: ☐ Ja ☐ Nej

Kommentar:

2. Muntliga och skriftliga aktiviteter i samband med läsande i skolan

Syfte: Att utforska hur eleven har använt sina läs- och skrivkunskaper i samband med textläsning i skolan. Vad har eleven för erfarenhet av olika slags muntliga och skriftliga aktiviteter i samband med läsande, t.ex. att återge och diskutera texters innehåll? Svaren ger en indikation om på vilket sätt eleven är van att använda sina läs- och skrivkunskaper och vilken beredskap eleven har att möta olika slags aktiviteter i samband med textläsning i skolan

-
- Ställ följande frågor om eleven har erfarenhet av formell undervisning.
-

- Nu har du läst högt, läst och svarat på frågor. Du har också berättat med egna ord vad texten handlar om och vi har pratat lite om texten.
- När du läste texter i skolan – vad fick du göra då?

Stödfrågor:

- Brukade du läsa högt?
- Svarade du på frågor om det du hade läst (muntligt och/eller skriftligt)?
- Berättade du med egna ord vad texten handlade om?
- Skrev du om det du hade läst? Var det svar på frågor? En egen text?
- Pratade ni i klassen om det ni hade läst? T.ex. vad ni tyckte om det ni hade läst?

☐ **Läsa högt**

Kommentar:

☐ **Besvara frågor**

Kommentar:

☐ **Återberätta och sammanfatta**

Kommentar:

☐ **Återge utantill**

Kommentar:

☐ **Diskutera**

Kommentar:

☐ **Annat**

Kommentar:

3. Skrivvana och erfarenheter av olika texttyper

Syfte: Att utforska *vad* eleven har skrivit i och utanför skolan och hur van eleven är vid att formulera sig i skrift. Elevens svar ger en indikation på elevens beredskap att använda skrivande som ett redskap för lärande och kommunikation.

- Har du någon gång *skrivit* en egen text som den du läste nu?
- Vad har du skrivit för andra slags texter (i skolan eller hemma)?

Stödfrågor:

- Vad har du skrivit om?
- Berättelser, dikter? Texter där du har hittat på innehållet själv?
- Texter där du har skrivit fakta, t.ex. beskrivit eller förklarat något, eller en text där du har argumenterat för något?
- Skrev du ner det som läraren sa eller skrev på tavlan? Antecknade du med egna ord då eller skrev du av det som stod?

☐ **Egna texter (skönlitteratur)**

Kommentar:

☐ **Egna texter (sakprosatexter, t.ex. beskrivande, förklarande, instruerande, argumenterande)**

Kommentar:

☐ **Anteckningar**

Kommentar:

☐ **Diktamen**

Kommentar:

☐ **Kortare svar på frågor**

Kommentar:

☐ **Annat**

Kommentar:

-
- Ställ följande fråga om eleven har använt digitala redskap (utifrån elevens svar i Steg 1):
-

- Skriver du på dator, surfplatta eller mobiltelefon? Vad skriver du då?

Digitalt skrivande: ☐ Ja ☐ Nej

Kommentar:

4. Informationssökning

Syfte: Att utforska om eleven har någon strategi för informationssökning i skriftliga källor. Svaren kan visa om eleven har beredskap att använda olika källor för kunskapssökande och lärande.

-
- Ställ följande fråga oavsett om eleven har använt digitala redskap:
-

- Om du ville ta reda på mer om ämnet som den här texten handlar om (den första uppgiften) hur skulle du göra då?

Exempel på stödfrågor:

- Om du vill veta mer om t.ex. lejon eller skorpioner hur skulle du göra då?

Kommentar:

5. Läsande och skrivande på andra språk

Syfte: Att utforska om eleven kan använda flera språk för lärande och kommunikation. Elevens svar kan visa vilka språk eleven kan använda som ett stöd i undervisningen.

-
- Ställ följande frågor om eleven läser och skriver på flera språk (se svar i Steg 1).
-

- Du har tidigare berättat att du kan läsa och skriva på X (språk som eleven uppgett i Steg 1).
- Skulle du kunna läsa en sådan text på X som den du har läst nu?
- Vad läser du på X?
- Brukar du skriva något på X? Vad skriver du?
- Vilket språk tycker du bäst om att läsa eller skriva på? Varför föredrar du det språket?

Kommentar:

- Fortsätt nu med uppgifterna.
- Ge eleven och tolken nästa uppgift i textpaketet. Denna gång behöver eleven inte läsa högt.
- Om du bedömer att det finns tid kan du ställa följande frågor när ni är klara med uppgiften. Ställ frågorna bara om informationen inte redan kommit fram i elevens tidigare svar. Gå i annat fall direkt vidare med nästa uppgift.

Uppgift 2**Text:****Textpaket:**

- Har du läst den här typen av text tidigare? (T.ex. berättelse, faktatext m.m.)
- Har du skrivit den här typen av text? (Där du berättar, beskriver, förklarar något osv.)

För äldre elever med läsvana:

- Kan du säga var man skulle kunna läsa denna typ av text?

Kommentar:

- Om du bedömer att eleven klarar en svårare text, fortsätt med nästa uppgift.
- Ställ följande frågor om informationen inte redan kommit fram i elevens tidigare svar.

Uppgift 3**Text:****Textpaket:**

- Har du läst den här typen av texter tidigare? (T.ex. berättelse, faktatext m.m.)
- Har du själv skrivit den här typen av text? (Där du berättar, beskriver, förklarar osv.)

För äldre elever med läsvana:

- Kan du säga var man skulle kunna läsa denna typ av text?

Kommentar:

- Fortsätt eventuellt med fler uppgifter.

6. Avslutning

- Nu har du läst några texter och svarat på frågor och vi har pratat om vad du har läst och skrivit tidigare.
- Finns det något mer du vill berätta om vad du har läst och skrivit?
- Finns det något du vill fråga?

Kommentar: